

ONGEVEERTIG

Rubriek in Esta

Geplaatst in Esta 10, mei 2007

José Martin (44) brengt het joodse archief van voormalig Kamp Westerbork tot leven met oude foto's.

Is journaliste en historica met een passie voor stambomen

José bouwt aan het project 'Een naam en een gezicht' sinds 2002

'Zo. Weer iemand een gezicht gegeven.'

José: "Ik werk voor Herinneringskamp Westerbork. In 'Durchgangslager' Kamp Westerbork hebben gedurende de Duitse bezetting 107.000 joden, zigeuners en verzetsstrijders gezeten om van daaruit naar vernietigingskampen te worden getransporteerd. Slechts 5.000 van hen kwamen na de oorlog levend terug.

Er is een uitgebreid archief waarin alle namen staan. Een paar daarvan kent iedereen: Anne Frank, Etty Hillesum. Er waren er zoveel meer. Vaders, moeders, dochters, zonen, broers en zussen. Kinderen en volwassenen, hele families tegelijk. Samen met een enthousiast team vrijwilligers, verzamel ik sinds 2000 informatie over hun leven en dan vooral over hun tijd in kamp Westerbork.

Zo ontstaat een digitaal monument voor hen. Mijn werk is een prachtige combinatie van mijn twee eerdere beroepen: journaliste en geschiedenislerares met een passie voor stambomen.

Met een scanner onder de arm bezoek ik de nabestaanden om, letterlijk, een beeld te krijgen van de joden die in Kamp Westerbork zaten. Ik scan oude foto's in en noteer de verhalen over de levens van de joden die er niet meer zijn.

Sommige mensen hebben een heel album vol familieleden. Allemaal vermoord. Meestal zijn het de kinderen of de kleinkinderen die de herinneringen aan hun voorouders willen vastleggen. Vaak hebben ze die nooit ontmoet omdat ze zelf van na de oorlog zijn. Soms heeft iemand nog een foto van een voormalig joods buurmeisje of een schoolvriendje dat werd 'weggehaald' van huis. De herinneringen gaan knagen naarmate de leeftijd vordert.

Heel af en toe gebeuren er verrassende dingen. Zo scande ik een foto in van een joods echtpaar, bij hun voormalige buurvrouw. Binnen de twee jaar meldden zich twee andere mensen met dezelfde foto. Het bleek te gaan om een neef van vaders kant en een nicht van moeders kant. Ik heb hen met elkaar in contact kunnen brengen. Geen van allen wisten ze dat ze nog levende familieleden hadden.

Het is heel bijzonder werk – en nooit gemakkelijk. Ik kom soms doodmoe thuis van zo'n gesprek. En kwaad! Wat een waanzin: zo'n lachend jong joods meisje bijvoorbeeld, op de foto. Nooit ouder geworden... Dan lees ik wat, of ik ga een eind wandelen om weer bij te komen. Maar ik vind het een eer om al deze verhalen te horen, de verdwenen levens een beetje terug te halen. 'Zo. Weer iemand een gezicht gegeven,' denk ik dan."

*Heb je zelf foto's van joodse familieleden of bekenden, die via Kamp Westerbork 'verdwenen', en wil je meewerken aan het project 'Een naam en een gezicht'? Neem dan contact op met Kamp Westerbork, telefoon 0593 – 592600.
De medewerkers van het archief helpen ook graag met het vinden van informatie.*